

انسجام بخشی اجتماعی

نویسندگان:

مهدی میرزائی

مهدی داداشی

علیرضا اکبرزاده

انتشارات دانشگاه فرماندهی و ستاد ارتش جمهوری اسلامی ایران

۱۴۰۲

سرشناسه	میرزایی، مهدی، ۱۳۶۱
عنوان و نام پدیدآور	انسجام بخشی اجتماعی / نویسندگان مهدی میرزایی، مهدی داداشی، علیرضا اکبرزاده.
مشخصات نشر	تهران: ارش جمهوری اسلامی ایران، دانشگاه فرماندهی و ستاد، انتشارات دافوس، ۱۴۰۲.
مشخصات ظاهری	۲۴۴ ص.
شابک	۹۷۸-۶۲۲-۵۳۵-۰۸۱-۶
وضعیت فهرست نویسی	قیفا
یادداشت	کتابنامه ص. ۲۴۴-۲۱۹.
موضوع	همبستگی Solidarity
	همبستگی -- جنبه های اجتماعی Solidarity -- Social aspects
	وفاق اجتماعی (Social sciences) Consensus
	رسانه های گروهی - تاثیر - جنبه های اجتماعی Mass media- Influence- Social aspects
	دینداری -- جنبه های اجتماعی Religiousness -- Social aspects
شناسه افزوده	داداشی، مهدی، ۱۳۶۰
شناسه افزوده	اکبرزاده، علیرضا، ۱۳۶۰
شناسه افزوده	دانشگاه فرماندهی و ستاد آجا، انتشارات دافوس
شماره کتابشناسی ملی	۹۴۰۹۰۵۹
اطلاعات رکورد کتابشناسی	قیفا

عنوان: انسجام بخشی اجتماعی

نویسندگان: مهدی میرزایی، مهدی داداشی، علیرضا اکبرزاده.

طراح جلد: علی ناصری

صفحه آرای: امیرحسین رضایی

ناشر: دافوس

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

تعداد صفحه: ۲۴۴ ص

نوبت چاپ: چاپ اول

تاریخ انتشار: ۱۴۰۲

چاپ و صحافی: مدیریت چاپ، انتشارات و فصلنامه دانشگاه فرماندهی و ستاد آجا

قیمت: ۲/۰۵۰/۰۰۰ ریال

نشانی: تهران، میدان پاستور، خیابان دانشگاه جنگ، دانشگاه فرماندهی و ستاد، انتشارات دافوس

تلفن: ۰۲۱-۶۶۴۷۰۴۸۶، ۰۲۱-۶۶۴۱۴۱۹۱

مسئولیت صحت مطالب بر عهده مؤلفان می باشد.

کلیه حقوق برای دافوس آجا محفوظ است. (بیان مطالب با ذکر مأخذ بلامانع است)

فهرست مطالب

فصل اول: چارچوب نظری.....	۱۹
فصل دوم: انسجام اجتماعی.....	۲۷
مفهوم انسجام اجتماعی.....	۲۸
انسجام و همبستگی اجتماعی از منظر امیل دورکیم (خوشحال و مجاوری، ۱۳۹۸).....	۲۹
مراحل پیدایش و تکامل همبستگی.....	۳۰
مراحل تکامل و تطور تقسیم کار.....	۳۲
کارکرد مثبت و منفی تقسیم کار.....	۳۲
دلایل تحول جوامع.....	۳۴
انواع همبستگی.....	۳۵
۱- مکانیکی.....	۳۵
۲- ارگانیکی.....	۳۶
تفاوت و شباهت جوامع ساده و مدرن.....	۳۷
نقد نظریه همبستگی دورکیم.....	۳۸
اشکال همبستگی در ایران.....	۳۹
فصل سوم: دین و انسجام بخشی اجتماعی.....	۴۱
مفهوم جامعه‌شناسی دین.....	۴۲
دورکیم: نقش دین در انسجام بخشی.....	۴۴
چیستی دینداری: رویکرد جامعه‌شناسی.....	۴۶

۴۹.....	مدل دینداری گلاک و استارک (۱۹۶۵، ۱۹۷۰).....
۵۳.....	مدل دینداری شجاعی‌زند (۱۳۸۴).....
۶۰.....	نوع‌شناسی جامع‌هشناختی دینداری.....
۶۱.....	نوع دینداری بر اساس طبقه و پایگاه اجتماعی.....
۶۲.....	نوع دینداری بر اساس گریز از دنیا یا سازگاری با آن.....
۶۳.....	نوع دینداری بر اساس نگاه به دنیا.....
۶۴.....	نوع دینداری بر اساس دین تحریف شده و دین اصیل.....
۶۵.....	نوع دینداری بر اساس تاکید بر یک یا دو بعد از دین.....
۶۷.....	نوع دینداری بر اساس نوع قرائت از اسلام و رابطه آن با لیبرالیسم.....
۷۰.....	نوع دینداری بر اساس مواجهه با رابطه اسلام و مدرنیته.....
۷۱.....	نوع دینداری بر اساس پایبندی به اعمال رسمی یا غیر رسمی دینی.....
۷۲.....	نوع دینداری بر اساس میزان تبعیت از مجامع و مراکز رسمی دینی.....
۷۵.....	فصل چهارم: رسانه و انسجام بخشی اجتماعی.....
۷۶.....	تعریف رسانه.....
۷۷.....	سیر تحولات رسانه.....
۸۰.....	انواع رسانه.....
۸۲.....	انواع ارتباطات رسانه‌ای.....
۸۲.....	کارکردهای رسانه.....
۸۵.....	اخلاق رسانه‌ای.....

۱۸۶	.....	رژیم مصرف رسانه‌ای
۱۸۹	.....	تبارشناسی رسانه‌ها
۹۰	.....	ابزارهای رسانه‌ای
۹۰	.....	انواع تاکتیک‌های رسانه‌ای
۹۰	.....	برچسب زدن
۹۱	.....	تلطیف و تنویر
۹۱	.....	شایعه‌سازی
۹۲	.....	کلی‌گویی
۹۲	.....	دروغ بزرگ
۹۲	.....	پاره حقیقت‌گویی
۹۳	.....	انسانیت زدایی و اهریمن‌سازی
۹۳	.....	ایجاد تفرقه و تضاد
۹۴	.....	ترور شخصیت
۹۴	.....	تکرار
۹۴	.....	توسل به ترس و ایجاد رعب
۹۵	.....	مبالغه
۹۵	.....	سابقه نویسی یا پیشینه نویسی
۹۶	.....	جنگال‌آفرینی خبری
۹۶	.....	نقل خبر از منابع ناشناخته و یا مبهم

۱۶۵.....	راهکارهای تقویت مدارای اجتماعی.....
۱۶۶.....	مدارا و دین.....
۱۷۲.....	گسترش فرهنگ مدارا.....
۱۷۳.....	فصل هشتم: سبک مدیریت و انسجام بخشی اجتماعی.....
۱۷۴.....	تعاریف مدیریت.....
۱۷۵.....	سبک مدیریت.....
۱۷۵.....	انواع سبک مدیریت.....
۱۷۶.....	سبکهای مدیریت اتوکراتیک.....
۱۷۶.....	سبک استبدادی.....
۱۷۷.....	سبک مدیریت اقتناعی.....
۱۷۷.....	سبک مدیریت پدرانۀ.....
۱۷۸.....	سبکهای مدیریت دموکراتیک.....
۱۸۲.....	سبکهای مدیریت عدم مداخله.....
۱۸۵.....	فصل نهم: هویت و انسجام بخشی اجتماعی.....
۱۸۶.....	تعریف هویت.....
۱۸۸.....	انواع هویت.....
۲۰۳.....	نظریات هویت.....
۲۰۳.....	نظریه اریکسون.....
۲۰۵.....	نظریه جیمز مارسیا.....

نظریه سبک های هویت (مدل پردازش شناختی-اجتماعی) برزونسکی.....	۲۰۸
جایگاه تعهد در نظریه سبک های پردازش هویت.....	۲۱۱
جایگاه خود در نظریه سبک های پردازش هویت.....	۲۱۲
کارکرد انسجام اجتماعی هویت.....	۲۱۲
سخن پایانی.....	۲۱۵
منابع.....	۲۱۸
منابع فارسی.....	۲۲۰
منابع لاتین.....	۲۲۷

انسجام بخشی اجتماعی^۱ عبارت است از تحکیم و تقویت انسجام اجتماعی^۲، بنابراین برای رسیدن به هدف انسجام بخشی باید عوامل مرتبط و تقویت کننده انسجام اجتماعی را بشناسیم بنابراین در این کتاب ذیل انسجام بخشی اجتماعی، عوامل موثر و تقویت کننده انسجام اجتماعی را مشخص می‌نماییم تا از این طریق عوامل انسجام بخشی را شناخته و بتوانیم بکار بندیم. بر اساس منابع مختلف (آرون، ۱۳۸۲، کوزر، ۱۳۸۲، آگ برن و نیم‌کف، ۱۳۴۵، بیرو، ۱۳۶۶) انسجام اجتماعی با همبستگی اجتماعی مترادف است و در این کتاب مفهوم انسجام اجتماعی را با مفهوم همبستگی اجتماعی مترادف می‌دانیم. مفهوم مترادف دیگری که مرتبط با انسجام و همبستگی اجتماعی است مفهوم یکپارچگی، یگانگی^۳ یا وحدت می‌باشد. آگ برن و نیم‌کف (۱۳۴۵: ۱۱۴) رابطه بین یگانگی اجتماعی و انسجام اجتماعی را اینگونه می‌نویسند: «رفتار اعضای یک گروه سازگار از نوعی مشابهت و وحدت که «یگانگی گروهی»^۴ یا «بهم پیوستگی گروهی»^۵ خوانده شده است، بهره‌دارد. دورکیم یگانگی گروهی شدید را «انسجام گروهی»^۶ نامیده و بیان کرده است که هر گروهی که از همکاری خود به خودی برخوردار باشد، دارای «انسجام مکانیکی»^۷ خواهد بود، و گروهی که بر همکاری آگاهانه دست یابد، «انسجام ارگانیکی»^۸ خواهد داشت». بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که انسجام یا همبستگی اجتماعی مرحله بعد از یگانگی اجتماعی است و به عبارت دیگر یگانگی اجتماعی شدید منجر به انسجام و همبستگی اجتماعی می‌شود. همواره می‌توان گفت که یکی از دلایل بزرگ پیشرفت مادی و معنوی هر ملت انسجام و پیوستگی (همدلی و هم‌زبانی) آن است... و هماهنگی میان اجزای تشکیل دهنده کل نظام یک جامعه را «همبستگی» می‌گویند (بشریه، ۱۳۸۳: ۷۸۹).

¹ Social Consolidation

² Social solidarity

³ integration

⁴ Group integration

⁵ Group cohesion

⁶ Group solidarity

⁷ Mechanical solidarity

⁸ Organic solidarity